

Я досліджую світ
4 клас

Сьогодні
29.01.2023

Урок
№057

**Які рослини і тварини
мешкають в Африці**

Дата: 31.01.2023

Клас:4-А

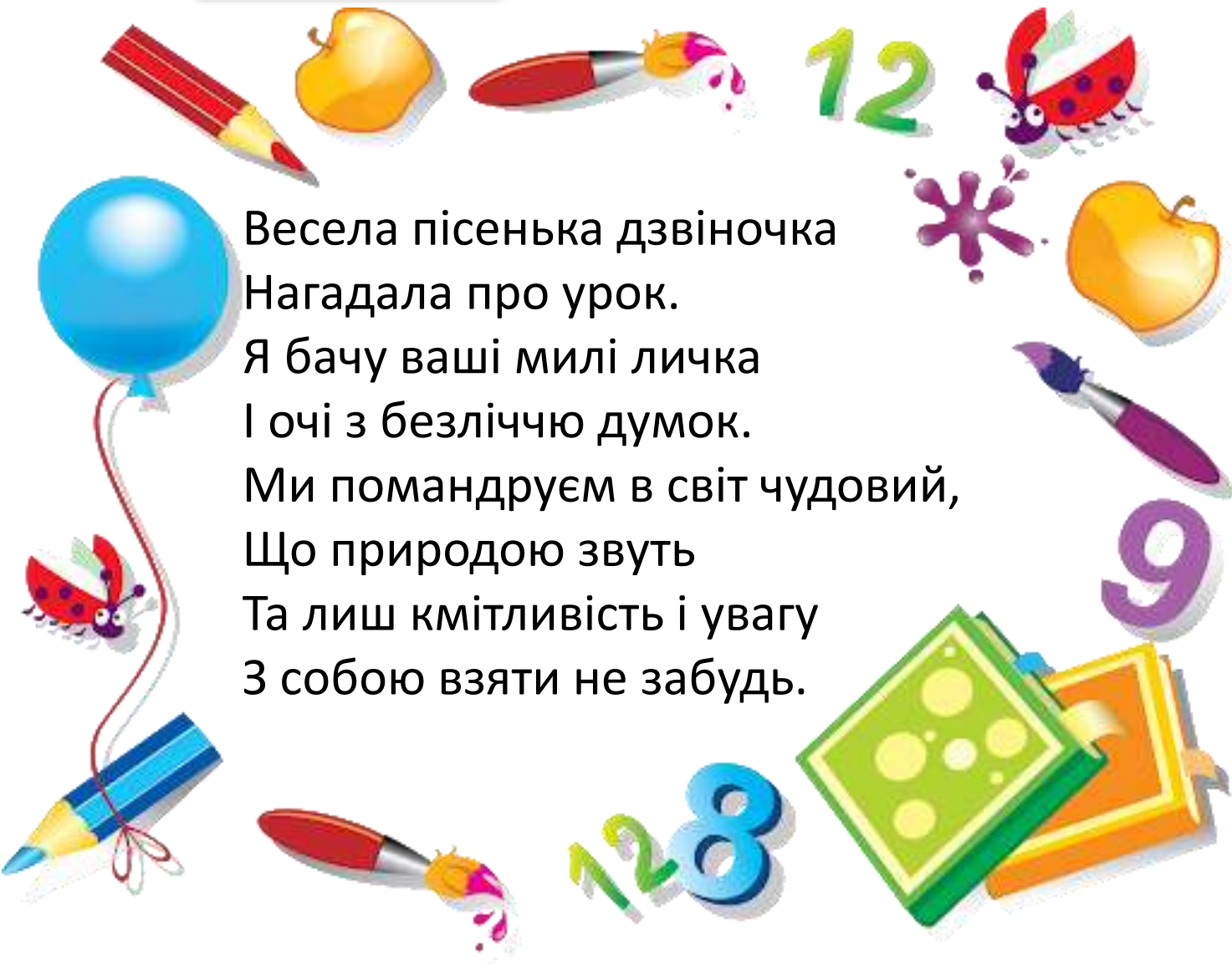
Предмет: ЯДС

Вчитель: Довмат Г.В.

Мета: розповідати про різноманітність природи материків; мати уявлення про Землю як спільний дім для всіх людей; обговорювати безпечне й доцільне використання знань про природу; наводити приклади використання людиною природничо-наукових знань; формувати позитивне ставлення до навчання; виховувати дружні стосунки в класі, доброзичливе ставлення до учнів школи; розвивати увагу, мислення, мовлення.

Сьогодні
29.01.2023

Організація класу

Весела пісенька дзвіночка
Нагадала про урок.
Я бачу ваші милі личка
І очі з безліччю думок.
Ми помандруєм в світ чудовий,
Що природою звуть
Та лиш кмітливість і увагу
З собою взяти не забудь.

Сьогодні
29.01.2023

Ранкове коло

Сьогодні
29.01.2023

Програма «Як почуває себе ненька Україна?» в прямому ефірі

LIVE

Привіт, друзі!
А яка зараз пора року?
Який місяць?
Яке сьогодні число?

Мої вітання!
Яким було вранці небо, коли ми
йшли до школи?
Що стосовно опадів?
Кому відома температура повітря?

Яка погода переважає на території Африканського континенту? Чим це зумовлено?

У яких природних зонах розміщений материк?

Які культури вирощує населення африканських країн?

Сьогодні
29.01.2023

Робота з підручником

ЧИТАННЯ З ПОЗНАЧКАМИ

V	Я ЦЕ ЗНАЮ!!!	
+	ЦЕ ДЛЯ МЕНЕ НОВЕ!!!	
?	ХОЧУ ЗАПИТАТИ!!!	
-	Я думав/думала ПО-ІНШОМУ!	

Природний світ Африки надзвичайно різноманітний.

- Використовуючи матеріал підручника, заповніть у зошиті таблицю «Рослинний і тваринний світ Африки».

Назва природної зони	Рослини	Тварини	Господарська діяльність людей

Оазис у Сахарі

Ви вже знаєте, що в Північній Африці розташована найбільша пустеля світу – Сахара.

Рослинність Сахари вкрай бідна, а подекуди вона зовсім відсутня. Де-не-де ростуть кущики трав і колючі чагарники. А от біля джерел і в долинах річок, де ґрунтові

води підступають близько до поверхні, розвивається багата рослинність. Такі місця називають **оазисами**. Найпоширеніша рослина оазисів – фінікова пальма.

О́азис – ділянка в пустелі, напівпустелі, що завдяки наявності води різко виділяється серед навколишніх просторів багатую рослинністю.

Тварини Сахари пристосовані до життя в пустелі. Антилопи в пошуках води і їжі здатні долати великі відстані. Ящірки, черепахи та змії можуть жити без води досить довго. Тут поширені різні жуки, сарана, скорпіони. На околицях пустелі трапляються гієни й леви.

Рослинність вологого тропічного лісу

Вологі тропічні ліси Африки розташовані по обидва боки від екватора. Зміна пір року тут майже не відчувається: узимку та влітку однаково тепло. Щодня ллють дощі.

Достатня кількість вологи й тепла створює сприятливі умови для рослин вологого тропічного лісу. Налічують майже 25 000 видів рослин, з них дерев – майже 1000 видів. Ліси вічнозелені, дерева змінюють листя поступово, протягом 2–3 років.

Ліси дуже густі. У них ростуть фікуси й різні види пальм, ебенове (чорне) дерево, червоне дерево, залізне дерево з дуже міцною деревиною, а також кавове дерево, мускатне дерево й дерево какао.

Тваринний світ тропічного лісу дуже різноманітний. Більшість тварин пристосувалася до життя на деревах. Серед них – мартини, шимпанзе, які живляться плодами, молодими пагонами, комахами, пташиними яйцями. Також поширені різні види папуг, дятли, бананоїди, фруктові голуби.

На землі водяться свині китицевухі, олені африканські. На узліссі та на берегах водойм трапляються окапі (карликові жирафи), карликові бегемоти заввишки до 80 см. Мешкає хижак тропічних лісів – леопард. У важкопрохідних хащах живуть горили. Зріст самця горили сягає 180 см, а маса – 250 кг.

Сьогодні
29.01.2023

Рухлива вправа

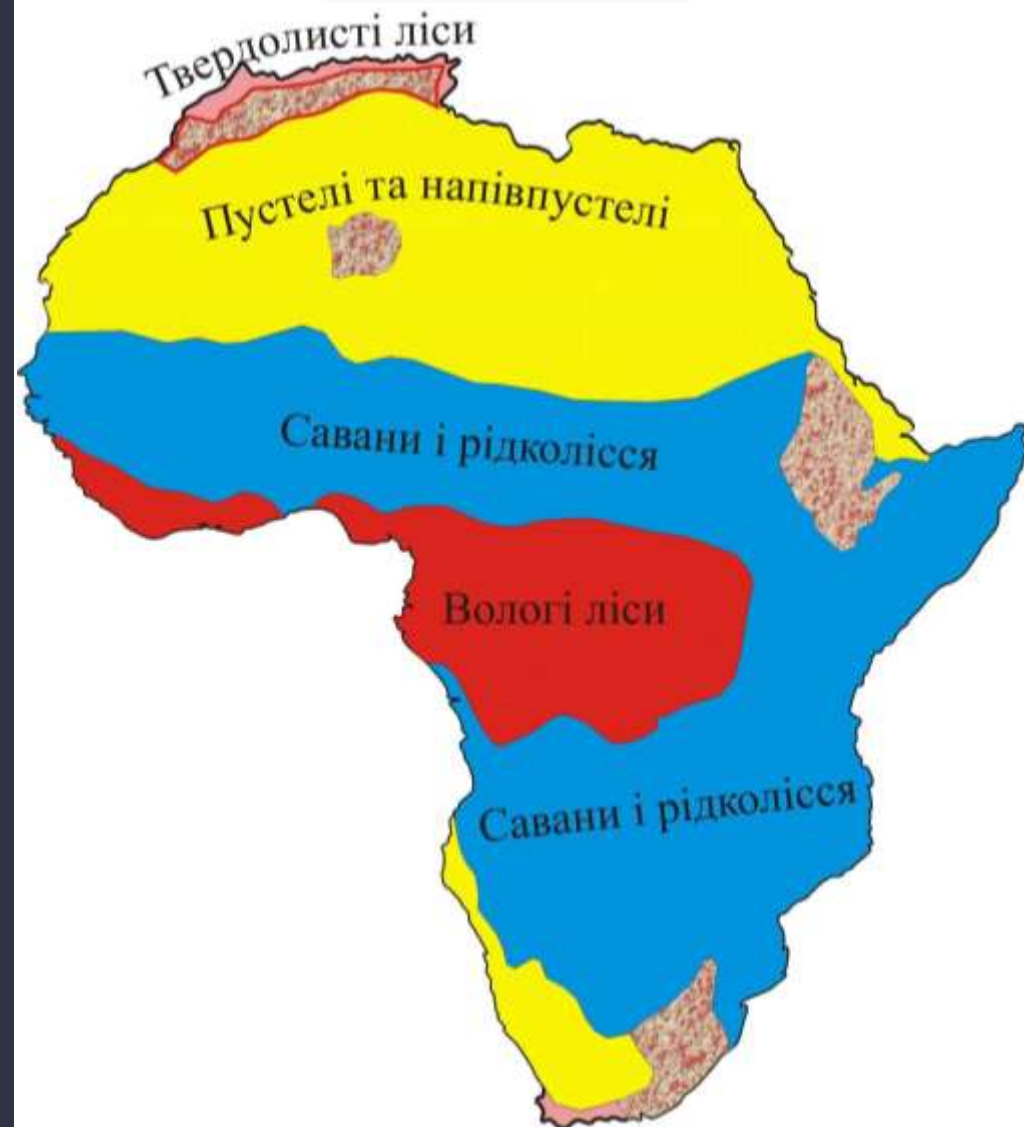
РУХЛИВА

ВПРАВА

Сьогодні
29.01.2023

Природні зони Африки

Твердолисті ліси

Пустелі та напівпустелі

Савани і рідколісся

Вологі ліси

Папуги (1), бананоїд (2), африканський дятел (3), карликовий бегемот (4), окапі (5), горила (6)

Водяться змії, землерийки, різні ящірки.

В Африці величезні території займають *савани*. Це безкраї трав'янисті території, подібні до наших степів. У савані існує два сезони – період дощів (літній) та сухий (зимовий).

Баобаб (1), зонтична акація (2)

Тут височіють величезні баобаби й ростуть зонтичні акації, у яких крона має вигляд величезної парасольки, мімози та деякі види пальм.

У період дощів савани щедрі на рослинну їжу, тому тут багато великих рослиноїдних тварин: різноманітні антилопи, зебри, а також жирафи, які можуть поїдати листя високих дерев. Водяться в саванах й інші великі рослиноїдні тварини – слони, буйволи, носороги. На берегах річок й озер мешкають бегемоти.

Рослиноїдними тваринами живляться хижаки, серед яких найсильніший – лев. Є також гепарди,

шакали, гієни. Для багатьох тварин і для людей небезпечку становлять крокодили. Найбільші з них – нільські – завдовжки 5–6 м.

У саванах Африки велике різноманіття птахів. Тут мешкає найбільший на Землі птах – африканський страус, який утратив здатність літати. Його зріст сягає 270 см, а маса – 70–90 кг. У разі небезпеки страус біжить величезними кроками (до 4–5 м) зі швидкістю 70 км/год.

Жираф (1), фламінго (2), марабу (3)

Природа Африки значно змінена господарською діяльністю людини.

Нині більше половини лісів Африки знищено. На місці лісів посаджено плантації какао, олійної пальми, бананів, арахісу.

• Що спричинило знищення африканських лісів?

Значно змінено й природу саван. Через надмірне випасання великої рогатої худоби, овець і верблюдів, вирубування дерев і чагарників савани дедалі більше перетворюються на пустелі. Люди борються з наступом пустель: на межі з ними насаджують лісозахисні смуги, обмежують випасання худоби там, де рослинний покрив незначний. В Африці створено багато національних парків, у яких охороняють унікальну природу материка.

На північ й південь від саван в Африці розташовуються зони тропічних пустель й напівпустель. В Північній Африці – це грандіозна Сахара (з півночі на південь простягнулась на 2 000 км, з заходу на схід – близько 6 000 км, площа – 8,7 млн. км²). В Південній Африці – пустелі й напівпустелі западини Калахарі й пустеля Наміб.

Наміб і Атлантичний
океан Дюни в Сахарі
Калахарі

Оазис — ділянка в пустелі, напівпустелі, що завдяки наявності води різко виділяється серед навколишніх просторів багатою рослинністю.

Сьогодні
29.01.2023

Рослинний і тваринний світ пустель і напівпустель Африки

Вельвічія

Ефедра

Алоє

Зонтична акація

Ефа

Жук скарабей

Барханний кіт

Лисиця фенек

Вологі тропічні ліси, або гілеї

Гілеї відрізняються багатством і різноманітністю видів рослин, яких налічується близько 25 тисяч. Вологі тропічні ліси мають своєрідну фауну, але не настільки багату, як фауна відкритих просторів Африки. У лісах значно менше трав'їдних і, отже, менше хижаків.

Сьогодні
29.01.2023

Рослинний і тваринний світ вологих тропічні лісів

Кавове дерево

Фікус

Ліани

Ебенове дерево

Шимпанзе

Бабуїн

Какаду

Леопард

Африканські савани — неозорі рівнини, де панують трави, серед яких ростуть окремо або групами дерева і чагарники. Вони займають 40 % площі материка і широким поясом огинають вологі екваторіальні ліси. Савани лежать у субекваторіальному кліматичному поясі Північної півкулі та субекваторіальному і тропічному поясах Південної півкулі. Тому їх клімат постійно жаркий, але перемінно-вологий: чітко розрізняються вологий і сухий сезони.

Рослинний і тваринний світ саван

Баобаб

Пальма

Драконове дерево

Слонова трава

Марабу

Гієна

Буйвол

Фламінго

У пустелі на пташку небезпека
чекає.

Африка – улюблениця сонця.

Дайте поради дітям, які хочуть поїхати в Африку на сафарі.

Сафарі – екскурсії в дику природу, під час яких фотографують звірів. Раніше це були мисливські поїздки Східною Африкою.

Сьогодні
29.01.2023

Творче домашнє завдання

**Використовуючи різні джерела
інформації, підготуйте
повідомлення про рослину або
тварину, яку можна побачити лише
в Африці.**

Сьогодні
29.01.2023

Робота в зошитах

Завдання 1

Використовуючи текст підручника, заповни пропуски.

У Північній Африці розміщена найбільша пустеля світу Сахара. Улітку спека вдень там сягає +58°C у затінку. Дощі можуть не випадати кілька років поспіль. Біля джерел і в долинах річок, де ґрунтові води підступають близько до поверхні, розвивається багата рослинність. Такі місця називають оазисами.

Найпоширеніша рослина оазисів - фінікова пальма.

Завдання 2

Напиши визначення.

Савани - це безкраї трав'янисті території, подібні до наших степів.

Сьогодні
29.01.2023

Робота в зошитах

Завдання 3

Прочитай. Упізнай рослину. Познач ✓

☐

пальма

☐

мімоза

☒

баобаб

Завдання 5

Упізнай і підпиши назви тварин і рослин, які трапляються у савані Африки.

Птах-секретар

Зонтична акація

Сьогодні
29.01.2023

Для відкриття інтерактивного завдання натисніть на помаранчевий прямокутник

**Відкрити онлайнове інтерактивне
завдання**

1. Чому природа Африки така різноманітна?
2. Як тварини пустелі пристосувалися до спеки й нестачі води?
3. Які рослини ростуть у вологих тропічних лісах Африки?
4. Назвіть тварин – мешканців вологих тропічних лісів.
5. Які рослини ростуть в африканській савані?
6. Назвіть екологічні проблеми Африки.
7. Висловтеся по колу, продовживши речення:
«Мене здивувало...»; «Я відчув/відчула...»; «Мені захотілося...»; «Я спробую...».

Прочитайте висновок.

...в Африці, у пустелі Наміб, росте вельвічія дивна. Зовні ця рослина нагадує пень з двома напівсухими листками. Завдовжки ці листки сягають майже 2 м. Ростуть вони впродовж багатьох років, та із часом вітер розриває їх на стрічки.

Сьогодні
29.01.2023

Домашнє завдання

Повторити тему на сторінках
34-38, повідомлення.

Пройти інтерактивне онлайн
завдання

[https://learningapps.org/watch?
v=p1t1n1ixt21](https://learningapps.org/watch?v=p1t1n1ixt21)

*Повторення :На які природні
ресурси багата Україна (с. 68)*

Сьогодні
29.01.2023

Рефлексія. Оберіть відповідну цеглинку LEGO

